

دوست و همشین خوب

بندهای مسجلی

تدوین و نشر:

بنیاد مجازی آبادگران مساجد

www.aabadgaran.ir

❖ عنوان پند: دوست و همشین خوب

❖ پندنامه

انسان، موجودی اجتماعی است و نمی‌تواند به تنهایی و به دور از اجتماع زندگی کند. به همین خاطر وارد جامعه می‌شود و برای خود، دوستان و هم‌نشینی برمی‌گزیند و نیازهای عاطفی و اجتماعی خود را از این طریق تأمین می‌نماید. از رهگذر این دوستی‌ها و هم‌نشینی‌ها، نتایج متعددی به بار می‌نشیند و پیامدهای منفی و مثبتی در زندگی دنیوی و اخروی، نصیب آدمی می‌گردد. در این میان، قرآن کریم، تأکید بسیاری بر انتخاب دوستان سالم، صالح و صادق دارد و یکی از توصیه‌هایش، دوستی و هم‌نشینی با انسان‌های راستگو و راست‌کردار است: «یا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَكُونُوا مَعَ الصَّادِقِينَ» (توبه: ۱۱۹)؛ یعنی: «ای مؤمنان، از خدا بترسید و با راستگویان باشید». رسول‌الله (ص) نیز در باب تأثیر دوست و هم‌نشین می‌فرماید: «الرَّجُلُ عَلَى دِينِ خَلِيلِهِ» (رواه ترمذی و احمد)؛ یعنی: «هر کسی بر دین و آیین دوست خویش است».

در همین راستا، به توصیف برخی از عواقب ناگوار انتخاب دوست نامناسب از منظر قرآن کریم پرداخته می‌شود:

۱) حسرت به خاطر برگزیدن دوست بد

«وَيَوْمَ يَعْصِي الظَّالِمُ عَلَى يَدَيْهِ يَقُولُ يَا لَيْتَنِي اتَّخَذْتُ مَعَ الرَّسُولِ سَبِيلًا * يَا وَيْلَتَى لَيْتَنِي لَمْ أَتَّخِذْ فُلَانًا خَلِيلًا لَقَدْ أَضَلَّنِي عَنِ الذِّكْرِ بَعْدَ إِذْ جَاءَنِي وَكَانَ الشَّيْطَانُ لِلْإِنْسَانِ خَذُولًا» (فرقان: ۲۷-۲۸)؛ یعنی: «روزی که کافر دستان خود را به دندان گزد و گوید: ای کاش راهی را که رسول در پیش گرفته بود، در پیش گرفته بودم * وای بر من، کاش فلان را دوست نمی‌گرفتم».

۲) عاقبت دوستان مؤمن و دوستان بد

«الْأَخِلَاءُ يَوْمَئِذٍ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ إِلَّا الْمُتَّقِينَ» (زخرف: ۶۷)؛ یعنی: «دوستان در آن روز دشمن همدیگرند، مگر پرهیزگاران».

۳) سرزنش دوستان بد، توسط دوستان مؤمن

«قَالَ قَائِلٌ مِنْهُمْ إِنِّي كَانَ لِي قَرِينٌ * يَقُولُ أَإِنَّكَ لَمِنَ الْمُصَدِّقِينَ * أَإِذَا مِتْنَا وَكُنَّا تُرَابًا وَعِظَامًا أَإِنَّا لَمَدِينُونَ * قَالَ هَلْ أَنْتُمْ مُطَّلِعُونَ فَاطَّلَعَ فَرَآهُ فِي سَوَاءِ الْجَحِيمِ * قَالَ تَاللَّهِ إِنْ كِدْتُ لَتُرْدِينَ * وَلَوْ لَا نِعْمَةَ رَبِّي لَكُنْتُ مِنَ الْمُحْضَرِينَ» (صافات: ۵۱-۵۵)؛ یعنی: «یکی از آن‌ها (یعنی بهشتیان) می‌گوید: من هم‌نشینی داشتم که همیشه می‌گفت: آیا به راستی تو از تصدیق‌کنندگان (پیام‌آیدان) هستی [و این سخن را باور کرده‌ای] که وقتی ما مردیم و به خاک و استخوان تبدیل شدیم، [زنده شده و] جزا داده می‌شویم! سپس می‌پرسد: آیا [از او] اطلاعی دارید؟ ناگهان از احوال او آگاه می‌شود و او را در وسط جهنم می‌بیند. می‌گوید: به خدا سوگند! نزدیک بود مرا به هلاکت بکشانی و اگر نعمت پروردگارم نبود، من نیز از احضار شدگان [در دوزخ] بودم».

۴) حسرت کفار از نداشتن دوست خوب

«فَمَا لَنَا مِنْ شَافِعِينَ * وَلَا صَدِيقٍ حَمِيمٍ» (شعراء: ۱۰۰-۱۰۱)؛ یعنی: «ما هیچ شفاعت‌کننده و دوست مهربانی نداریم».